નૌકરોં ઔર ખાદિમોં કે હુકૂક

સંપાદક- મૌલાના જલીલ અહસન નદવી રહ.

📓 રાહે અમલ હિન્દી સે લિપ્યાન્તરણ કિયા હે.

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહિમ

નોટ: યહાં જો હુકૂક બયાન હુએ હૈ ઉનમે મુસ્લિમ ઔર ગૈર મુસ્લિમ બરાબર હૈ.

૧} મુસ્લિમ કી રિવાયત કા ખુલાસા | રાવી અબૂ હુરૈરા રદી.

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા - ગુલામ કે હુકૂક યે હૈ કી ઉસે ખાના ઔર કપડા દે દિયા જાએ ઔર ઉસપર કામ કા સિર્ફ ઈતના હી ભોઝ ડાલા જાએ જિસ કો વો સહ સકતા હો.

અસલ હદીસ મેં મમલૂક કા લફ્ઝ આયા હૈ જિસસે મુરાદ ગુલામ ઔર દાસી હૈ જો ઈસ્લામ સે પહલે અરબ સોસાઈટી મેં પાએ જાતે થે, લોગ ઉન ગુલામોં ઔર દાસીયો કે સાથ હૈવાનોં સે ભી બુરા વ્યવહાર કરતે થે, ઉન્હેંને તો ઠીક સે ખાના દેતે ઔર ના ઠીક સે કપડે પહનાતે, ઔર ઈતના કામ લેતે કી ઉન્કે લિએ કરના મુશ્કિલ હો જાતા, જબ ઈસ્લામ આયા તો ઉસ વકત યે વર્ગ મૌજૂદ થા.

આપﷺ ને મુસલમાન સોસાઈટી કો યે હિદાયત કી કી ઉન્કે સાથ ઈન્સાનોં કી તરહ વ્યવહાર કરો, ઉન્કો વો કુછ ખિલાઓ જો તુમ ખાતે હો, ઔર વો કપડે પહનાઓ જો તુમ પહનતે હો, ઔર ઉનસે સિર્ફ઼ ઉતના હી કામ લો જિતના ઉન્કે બસ મેં હો.

ઐસા હી મામલા ઉસ નૌકર કે સાથ હોના ચાહિએ જિસ્કા રાત ઔર દિન આપ કે પાસ ગુજરતા હૈ, ખાદિમોં કે સાથ કૈસા વ્યવહાર હોના ચાહિએ ઈસકો જાનને કે લિએ અબૂ કલાબા (રદી) કી યે રિવાયત પઢિયે.

અબૂ કલાબા (રદી) કહતે હૈ સલમાન ફ઼ારસી (રદી) કે પાસ ગવરનરી કે ઝમાને મેં એક આદમી ગયા, ઉસને દેખા કી આપ અપને હાથ સે આટા ગૂંધ રહે હૈ, પૂછા યે ક્યા? સલમાન (રદી) ને કહા હમને અપને ખાદિમ કો એક કામ સે બાહર ભેઝ દિયા હૈ ઔર હમે યે નાપસન્દ હૈ કી ઉસ્કે ઉપર દોનો કામોં કા ભોઝ ડાલ દૈં.

૨} બુખારી વ મુસ્લિમ કી રિવાયત કા ખુલાસા | અબૂ હુરૈરા રદી.

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા - દાસી ઔર ગુલામ તુમ્હારે ભાઈ હૈ ઉન્હેં અલ્લાહ ને તુમ્હારે કબ્ઝે મેં દે રખા હૈ તો જિસ ભાઈ કો અલ્લાહ ને તુમ્મે સે કિસી કે કબ્ઝા મેં દે રખા હૈ તો ઉસ્કો ચાહિએ કી ઉસે વો ખિલાએ જો ખુદ ખાતા હૈ ઔર ઉસે વો કપડા પહનાએ જો વો ખુદ પહનતા હૈ ઔર ઉસપર કામ કા ઈતના ભોઝ ના ડાલે જો ઉસ્કી તાકાત સે બાહર હો, ઔર અગર ઉસપર કિસી ઐસે કામ કા ભોઝ ડાલે જો ઉસ્કી તાકાત સે બાહર હૈ ઔર વો ઉસે ના કર પા રહા હો તો ઉસ કામ મેં ઉસ્કી મદદ કરે.

3} મુસ્લિમ કી રિવાયત કા ખુલાસા | રાવી અબૂ હુરૈરા રદી.

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા - કી જબ તુમ્મે સે કિસી કા ખાદિમ ખાના પકાએ ફિર ઉસે ઉસ્કે પાસ લાએ ઔર હાલ યે હૈ કી ઉસને ખાના પકાને મેં ગરમી ઔર ધુએ કી મુસીબત બરદાશ્ત કી હૈ, તો માલિક કો ચાહિએ કી ઉસે સાથ બિઠા કર ખિલાએ ઔર અગર ખાના થોડા હો તો એક લુકમા યા

દો લુકમા ઉસમે સે ઉસ્કે હાથ મેં રખ દે.

૪} ઈબને માજા કી રિવાયત કા ખુલાસા | રાવી અબૂ બક્કર સિદ્દીક રદી.

રસૂલુલ્લાહﷺ ને ફરમાયા - કી અપને ગુલામોં ઔર ખાદિમોં પર અપને ઈખ્તિયાર કા ગલત ઈસ્તેમાલ કરને વાલા જન્નત મેં દાખિલ નહીં હોગા.

લોગોં ને પૂંછા કી એ અલ્લાહ કે રસૂલ! ક્યા આપને હમકો નહીં બતાયા કી ઉસ ઉમ્મત મેં દૂસરી ઉમ્મતોં કે મુકાબલે મેં ગુલામ ઔર યતીમ જ્યાદા હોગે? આપને ફરમાયા હાં મેંને તુમ્હેં યે બાત બતાઈ હૈ તો તુમ લોગ અપની ઔલાદ કી તરહ ઉન્કી આવભગત કરો ઔર ઉન્કો વો ખાના ખિલાઓ જો તુમ ખાતે હો.

૫} મિશ્કાત કી રિવાયત કા ખુલાસા | રાવી અબૂ ઉમામા રદી.

રસૂલુલ્લાહﷺ ને અલી (રદી) કો એક ગુલામ દિયા ઔર કહા ઈસે મારના મત, ક્યોંકિ મુઝે નમાઝી કો મારને સે રોકા ગયા હૈ ઔર મેંને ઈસે નમાઝ પઢતે દેખા હૈ.